

PRVNÍ POMOC 11. 06. 2016

Bodná rána

Ránu nejprve chvíli nechte proplachovat cca 5 minut pod proudem studené vody. Poté umyjte ránu mýdlem. Ránu důkladně prohlédněte. Pokud není v...

Bodná rána vzniká průnikem ostrého předmětu do hloubky těla, jako je nůž, hřebík, vidle, střepy a jiné špičaté předměty. Bodná rána má rovné okraje, nedochází ke zhmoždění tkáně v okolí rány. Bodná rána může být nebezpečná, i když na první pohled tak nevypadá, neboť zde hrozí riziko poškození orgánů a zanesení infekce. Pokud není bodná rána příliš hluboká a není infikovaná, pak ji můžeme ošetřit sami v domácím prostředí.

Drobná bodná rána - první pomoc

- Ránu nejprve chvíli nechte proplachovat cca 5 minut pod proudem studené vody.
- Poté umyjte ránu mýdlem.
- Ránu důkladně prohlédněte. Pokud není v ráně žádný předmět, nečistoty nebo rána nekrvácí příliš intenzivně, pak v okolí rány aplikujte dezinfekci (nikdy ne přímo do rány!).
- Ránu zakryjeme sterilním krytím, které se k ráně nepřilepí.
- Pokud vrstva krytí prosakuje, přidávejte další vrstvy obvazu.
- Obvaz připevněte náplastí.
- Při silnějším krvácení aplikujte tlakový obvaz.

I bodné rány, které se na první pohled mohou jevit jako povrchové, **mohou pronikat hluboko do tkání a tělesných dutin**. Musíme být obzvláště obezřetní při ošetřování, pokud jsme nebyli svědky vzniku bodné rány nebo je postiženým dítě, které se může bát přiznat se, jak k poranění došlo.

Bodná rána ohrožující život

V případě, že je bodná rána hluboká, může dojít k rozvinutí šokového stavu. Příznaky šoku jsou bledost, studený pot, žízeň, závrať, usilovné dýchání nebo zvracení.

První pomoc v případě šoku

- Dopravte postiženého co nejrychleji do zdravotnického zařízení.
- Nikdy postiženému nepodávejte žádné léky ani tekutiny.
- V případě selhání základních životních funkcí ihned zahájíme resuscitační pokusy.

V případě bodných ran není až tak obvyklé, že by krvácení nebylo možné zastavit. Pokud tomu tak je a krvácení nelze zastavit po dobu více jak 10 minut, přivolejte ZZS (tel. 155).

Lékařskou první pomoc vyhledejte vždy, když:

- je bodná rána hluboká
- jsou do bodné rány zaneseny nečistoty (hlína, písek, rez apod.)
- bodná rána vykazuje známky infekce (objeví se bolest, zarudnutí, otok, hnisavý povlak a sekrece z rány a zpomalení procesu hojení)
- z rány vyhřezávají hlubší tkáně, nikdy se nesnažte je zatlačit zpátky, pouze ránu sterilně překryjte
- je bodná rána lokalizována na chodidle
- máte pocit, že je potřeba ránu zašít (řez je hlubší než 0,5 cm, nachází se na obličeji nebo zasahuje kost)
- nejste očkovaní proti tetanu nebo si nejste jisti, kdy jste naposledy byli očkovaní

Předměty v bodné ráně - první pomoc

- Cizí tělesa, která zůstala v ráně, nikdy sami neodstraňujte!
- Předmět ponechte v ráně tak, jak je. Předmětem nemanipulujte!
- Obvazem a náplastí zafixujte předmět proti posunutí.
- Předmět v ráně tlačí na poraněné cévy, čímž zmenšuje krvácení.
- Sterilně kryjte a vyhledejte lékařskou pomoc.
- Zamezte pohybu poraněné části těla, například závěsem končetiny v šátku nebo improvizovanými dlahami.

Bodná rána v oblasti břicha

Obzvláště nebezpečná může být bodná rána lokalizována v břiše, neboť mohou být zasaženy životně důležité orgány jako játra, slezina, ale i ledviny. V posledních letech se setkáváme se zvýšeným výskytem bodných poranění. Bodné rány do břišní dutiny bývají často spojeny s kriminálními činy.

První pomoc při bodné v oblasti břicha

- Postiženého šetrně uložení na záda.
- Pokud pro bolesti není možné zraněného polohovat, snažíme se jej nechat v pro něj nejvýhodnější poloze.
- V případě masivního krvácení přiložíme silnou odsávací vrstvu a stlačíme holou dlaní.
- Při mírném krvácení z rány stačí sterilní krytí.
- Cizí předmět v ráně fixujeme v břišní stěně.

- Pokud došlo k výhřezu orgánů, ničeho se rukama nedotýkáme, sterilně kryjeme, vhodné je sterilní krytí namočit v čisté vodě a udržovat jej vlhké, nikdy neobvazujeme obinadlem dokola kolem těla!
- Provádíme protišoková opatření.
- Postiženého uklidňujeme a zajistíme teplo.
- Přivoláme neprodleně ZZS (tel. 155).

Bodná rána v oblasti oka

Může se stát, že si způsobíme úraz oka tím, že si přímo do něj zapíchneme ostrý předmět, např. větvičku keře atd. Rána v oblasti oka může být způsobena také letícím tělesem, který uvízne v oku, jako např. ocelová špona, úlomky kovů, dřeva apod. Pro **první pomoc** zde také platí, že zabodnuté úlomky z oka nevytahujeme. Oko pouze zakryjeme a dopravíme postiženého na oční pohotovost.

Bodná rána v oblasti srdce

Bodná rána do srdce představuje nejrizikovější poranění, protože se velice často jedná o úraz smrtelný. Statistiky uvádí, že při poranění srdce v důsledku bodné rány umírá během incidentu nebo při transportu do nemocnice **až 80% zraněných**. To je způsobeno tím, že se okamžitě objeví nestabilita krevního tlaku a s tím spojené oslabení srdeční činnosti. Bodné poranění v oblasti srdce společně s poklesem krevního tlaku je jasnou indikací pro chirurgický zákrok, který musí být proveden co nejdříve. V tomto případě je rozhodujícím faktorem čas. **První pomoc** poskytněte tak, že na nic nečekáte a okamžitě voláte ZZS (tel. 155).

Tetanus jako komplikace bodných ran

Tetanus může být vážnou komplikací bodné rány, neboť se jedná o **smrtelné onemocnění**. Proto v případě bodnutí předmětem, kde hrozí riziko přenosu tetanu, je důležité okamžité přeočkování. Očkování by mělo chránit jedince po dobu cca 10 let. Poté je nutné provést přeočkování. Neurotoxin způsobující **tetanus** se nachází nejčastěji ve střevech savců (typicky koní) a může se tedy nacházet například i v půdě, která byla hnojena koňským či kravským hnojem.